

Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre), Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti

En styrket arbejdsmiljøindsats – Alle har ret til et sikkert og sundt arbejdsmiljø

Det skal være trygt, sikkert og sundt at gå på arbejde i Danmark.

Aftaleparterne er enige om at styrke arbejdsmiljøindsatsen, så flere mennesker får et godt og langt arbejdsliv. For det første skal arbejdsmiljøindsatsen målrettes de virksomheder, der har størst problemer. For det andet skal det sikres, at dårligt arbejdsmiljø aldrig bliver et konkurrenceparameter.

Den nuværende arbejdsmiljøindsats tager udgangspunkt i 2020-arbejdsmiljøstrategien fra 2011, jf. den politiske aftale fra marts 2011 mellem S, R, V, KF og DF. 2020-arbejdsmiljøstrategien indeholder en prioritering af tre arbejdsmiljøproblemer: arbejdsulykker, psykisk arbejdsmiljø og muskelskeletpåvirkninger.

Der er opstillet følgende ambitiøse målsætninger frem mod 2020 på de tre områder:

- 25 procent færre alvorlige arbejdsulykker
- 20 procent færre psykisk overbelastede
- 20 procent færre med overbelastninger af muskler og skelet.

I forbindelse med indgåelse af aftalen om 2020-arbejdsmiljøstrategien blev det endvidere aftalt at gennemføre 19 initiativer, som skulle understøtte målene i strategien.

Aftaleparterne er enige om at fastholde målsætningerne fra aftalen fra 2011. Men det er nødvendigt at styrke arbejdsmiljøindsatsen yderligere, hvis de ambitiøse målsætninger om færre arbejdsulykker, færre fysisk og psykisk overbelastede skal nås inden udgangen af 2020.

Aftaleparterne vil derfor supplere aftalen fra 2011 med at styrke arbejdsmiljøindsatsen ved at iværksætte 15 initiativer, der skal bidrage til at nå 2020-målene.

Initiativ 1: Flere tilsyn med virksomheder med de største arbejdsmiljøproblemer

Aftaleparterne er enige om, at det risikobaserede tilsyn, der blev indført fra 1. januar 2012 som led i 2020-arbejdsmiljøstrategien, skal målrettes yderligere.

Målretningen skal ske ved at udvælge ca. 80 pct. af de virksomheder, der årligt skal have risikobaseret tilsyn, via den såkaldte indeksmodel, der anvendes til udvælgelse af virksomheder til et risikobaseret tilsyn – mod ca. 55 pct. i dag – mens resten udvælges via en stikprøve.

Målretningen bidrager til at prioritere virksomheder, der vurderes at have problemer indenfor bl.a. de tre prioriterede områder; færre arbejdsulykker, færre psykisk overbelastede og færre overbelastninger på grund af muskel- og skeletpåvirkninger.

Når der gennemføres flere tilsyn på virksomheder med arbejdsmiljøproblemer, vil det betyde, at Arbejdstilsynet i løbet af perioden frem til 2020 kommer flere gange på de virksomheder, der forventes at have problemer – og i mindre grad på de virksomheder, der ikke forventes at have problemer.

Med en stikprøve på ca. 20 pct. er der fortsat en reel sandsynlighed for, at en virksomhed bliver udtrukket til tilsyn. Der vil være tale om en vægtet stikprøve, der fx skal sikre, at virksomheder med mange ansatte samlet set vægtes relativt højt.

Det er virksomheder med mindst 1 årsværk, der vil kunne udvælges til risikobaseret tilsyn enten via indeksmodellen eller via stikprøven.

Hvis det efter Arbejdstilsynets konkrete vurdering ikke kan lade sig gøre at afdække arbejdsmiljøet i løbet af ét besøg, vil det risikobaserede tilsyn kunne fortsætte en anden dag, evt. over flere dage.

Hvis en virksomhed har fået et påbud om materielle forhold i arbejdsmiljøet, vil den i dag altid blive udvalgt til et nyt risikobaseret tilsyn 12-18 måneder efter. Fremover bliver tilsynet tilrettelagt mere fleksibelt. Flexibiliteten består i, at Arbejdstilsynet ikke længere er bundet af de 12-18 måneder. Det giver mulighed for en mere ressourceoptimal planlægning.

Initiativet igangsættes den 1. januar 2016. Aftaleparterne vil årligt blive orienteret om resultaterne af initiativet.

Initiativ 2: Flere oplysninger skal tælle med, når en virksomhed udvælges til tilsyn

Aftaleparterne er enige om, at anmeldelser af erhvervssygdomme efter en konkret vurdering som noget nyt kan indgå i grundlaget for udvælgelse af virksomheder til det risikobaserede tilsyn. Det forventes, at der vil blive besøgt flere virksomheder med baggrund i en anmeldt erhvervssygdom. Denne del af initiativet iværksættes fra den 1. januar 2016.

Aftaleparterne er desuden enige om, at det skal undersøges, hvordan anmeldte og anerkendte arbejdsskader kan indgå som en parameter i indeksmodellen, og hvordan oplysninger om arbejdsbelastninger fra anmeldelsen og fra arbejdsskadesager

kan indgå i forberedelsen af tilsynsbesøg. Undersøgelsen gennemføres som et analysearbejde i samarbejde mellem Arbejdstilsynet, Arbejdsskadestyrelsen og Det Nationale Forskningsinstitut for Arbejdsmiljø.

Analysearbejdet igangsættes den 1. juli 2015 og afsluttes medio 2016. Opgavebeskrivelsen for undersøgelsen skal forelægges Arbejdsmiljørådet forud for igangsættelse af analysen, ligesom resultatet af analysen skal drøftes med Arbejdsmiljørådet, når analysen foreligger.

Initiativ 3: Tilsyn skal gennemføres dér, hvor arbejdet bliver udført

Aftaleparterne er enige om, at det risikobaserede tilsyn gennemføres dér, hvor arbejdet udføres, og hvor arbejdsmiljøproblemerne reelt kan være. Desuden er aftaleparterne enige om, at Arbejdstilsynet får mulighed for at kontakte alle virksomheder, der har midlertidige og skiftende arbejdspladser, før det risikobaserede tilsyn. Forslaget betyder ikke, at Arbejdstilsynet undlader at komme på virksomhedens hjemmeadresse i de tilfælde, hvor dét vurderes at være relevant.

Det risikobaserede tilsyn er fortsat uanmeldt, idet Arbejdstilsynet ikke præcist oplyser, hvornår og hvor tilsynet finder sted.

Initiativet igangsættes den 1. juli 2015 og evalueres i 2016. Resultaterne af evalueringen forelægges aftaleparterne.

Initiativ 4: Nystartede virksomheder skal have tidligere tilsyn

Aftaleparterne er enige om, at fredning af nystartede virksomheder i de første to år i det risikobaserede tilsyn ophæves. Det indebærer bl.a., at nystartede virksomheder, der vurderes at have en høj risiko for arbejdsmiljøproblemer, på linje med andre virksomheder kan blive udvalgt til risikobaseret tilsyn. På den måde sidestilles nye virksomheder med øvrige virksomheder, der vurderes at have en høj risiko for arbejdsmiljøproblemer.

En ændring af fredningsreglen betyder ikke, at alle de nystartede virksomheder med det samme får besøg af Arbejdstilsynet. Aftaleparterne er enige om, at nystartede virksomheder fortsat skal have tilsendt en startpakke umiddelbart efter, at de har fået ansatte.

Initiativet igangsættes den 1. januar 2016.

Initiativ 5: Arbejdsmiljøcertificerede virksomheder med problemer kan få tilsyn

Aftalepartierne er enige om at arbejdsmiljøcertificerede virksomheder arbejder systematisk med deres arbejdsmiljø, og kronesmileyen er et symbol på dette.

Hvis en arbejdsmiljøcertificeret virksomhed får en afgørelse fra Arbejdstilsynet, fordi virksomheden har overtrådt arbejdsmiljøreglerne, får virksomheden – som alle andre virksomheder, der overtræder arbejdsmiljøreglerne – tildelt en gul eller rød smiley og mister dermed sin kronesmiley. Den gule eller røde smiley tildeles altid for mindst 6 måneder.

Aftaleparterne er enige om, at når en arbejdsmiljøcertificeret virksomhed har fået en materiel afgørelse om overtrædelse af arbejdsmiljøloven i tilfælde af alvorlig eller overhængende og betydelig fare, skal Arbejdstilsynet altid ved et nyt tilsynsbesøg kontrollere, om virksomheden har opfyldt påbuddet, før virksomheden kan få sin kronesmiley tilbage.

I dag er det sådan, at Arbejdstilsynet følger op ved at vurdere, om den tilbagemelding, som virksomheder altid giver Arbejdstilsynet, er tilfredsstillende. Hvis Arbejdstilsynet er i tvivl, foretages der et kontrolbesøg for at sikre, at arbejdsmiljøet er i orden.

De arbejdsmiljøcertificerede virksomheder kan ikke udtages til risikobaseret tilsyn.

Initiativet igangsættes den 1. januar 2016.

Initiativ 6: Bedre kontrol af arbejdsmiljøcertificeringen

Aftaleparterne er enige om, at en høj kvalitet i certificeringsorganernes indsats er central for at sikre kvaliteten i certificeringen.

Aftaleparterne er derfor enige om, at der skal gennemføres en afdækning af, om der er behov for at styrke kvaliteten i certificeringsorganernes certificering og auditring af virksomhederne, og hvordan det i så fald kan ske. Fx om der kan skabes større sikkerhed for, at certificeringsorganernes auditører har de nødvendige kvalifikationer, det nødvendige branchekendskab og viden om arbejdsmiljøforhold i de enkelte brancher.

Afdækningen igangsættes den 1. juli 2015 og gennemføres i løbet af et år af Arbejdstilsynet i samarbejde med DANAK (Den Danske Akkrediteringsfond), som står for akkrediteringen af certificeringsorganerne. Arbejdsmiljørådet inddrages i arbejdet. Resultaterne forelægges aftaleparterne.

Initiativ 7: Arbejdstilsynet og branchearbejdsmiljørådene skal koordinere deres indsats

Aftaleparterne er enige om, at Arbejdstilsynet inden for rammerne af det risikobaserede tilsyn årligt skal fastlægge en række fokusområder inden for relevante brancher, hvor der vurderes at være et særligt potentiale og behov for at forebygge konkrete problemstillinger. Forud for fastlæggelse af disse fokusområder får de relevante BAR'er mulighed for at komme med forslag til problemstillinger i de enkelte brancher i forbindelse med det risikobaserede tilsyn. Deres forslag vil indgå i Arbejdstilsynets arbejde med at fastlægge fokusområder.

Fokusområderne vil blive præsenteret for BAR'ene, som dermed får mulighed for at målrette deres aktiviteter, så de bedre understøtter det risikobaserede tilsyn på de udvalgte fokusområder.

Initiativet igangsættes den 1. januar 2016.

Initiativ 8: Målrettet adgang til Arbejdstilsynets vejledninger

Aftaleparterne er enige om, at virksomhedernes adgang til målrettet information om, hvordan man lever op til arbejdsmiljøreglerne, skal være lettere. Det skal ske ved, at alle virksomheder (arbejdsgivere, arbejdsmiljørepræsentanter m.fl.) får mulighed for at oprette en ”personlig” side på Arbejdstilsynets hjemmeside, der indeholder de regler og informationsmaterialer, herunder BAR-vejledninger, der specielt er målrettet til virksomheder af den pågældende størrelse i den pågældende branche.

Med initiativet lettes virksomhedernes adgang til målrettet information.

Initiativet igangsættes den 1. januar 2016.

Initiativ 9: Risikobaserede tilsyn skal varsles digitalt

For at lette de administrative byrder for både virksomhederne og Arbejdstilsynet er aftaleparterne enige om at afskaffe den telefoniske varsling før et risikobaseret tilsyn og erstatte denne med en digital varsling. Den digitale varsling sparer tid for virksomheden og giver en fleksibilitet, så virksomheden kan orientere sig om tilsynet på det tidspunkt, der passer bedst.

Fra den digitale varsling vil der minimum gå en måned, før tilsynet vil blive gennemført. På den måde vil virksomheden ligesom i dag få mulighed for selv at løse eventuelle arbejdsmiljøproblemer inden tilsynet.

Initiativet igangsættes 1. januar 2016.

Initiativ 10: Forsøg med anmeldelse af risikobaserede tilsyn

Aftaleparterne er enige om, at Arbejdstilsynet skal gennemføre et forsøg inden for udvalgte brancher med forudgående anmeldelse af det risikobaserede tilsyn til en bestemt dato og tidspunkt. Midlertidige eller skiftende arbejdssteder indgår ikke i forsøget. Formålet med forsøget er at få mere detaljeret viden om, hvilken betydning anmeldelse af det risikobaserede tilsyn har for virksomhedernes forberedelse og udbytte af tilsynet samt Arbejdstilsynets muligheder for fx at afdække arbejdsmiljøproblemer og gennemføre selve tilsynet.

Forsøget gennemføres i 2016 og 2017 blandt i alt 2-3.000 virksomheder, svarende til ca. 10 pct. af de risikobaserede tilsyn i et enkelt år.

Efter forsøgsperioden evalueres erfaringerne med at anmelde det risikobaserede tilsyn.

Arbejdsmiljørådet vil blive hørt om forsøget med anmeldelse af risikobaseret tilsyn forud for igangsættelsen af evalueringen og efterfølgende, når evalueringen er færdig. Resultatet forelægges for forligspartierne.

Initiativ 11. Undersøgelse af metode til at udvælge virksomheder til tilsyn

Aftaleparterne er enige om, at Arbejdstilsynet skal iværksætte en analyse, der har til formål at undersøge, om der er grundlag for at gøre udvælgelsen af virksomheder til et nyt risikobaseret tilsyn på baggrund af afgørelser mere målrettet og differentieret.

Det skal undersøges, om risikoen for, at Arbejdstilsynet igen finder arbejdsmiljøproblemer på samme virksomhed, afhænger af arbejdsmiljøproblemerne karakter og alvorlighed. Der skal også ses på betydningen af branche og virksomhedsstørrelse.

Analysen igangsættes den 1. juli 2015 og afsluttes i efteråret 2016. Opgavebeskrivelsen for undersøgelsen forelægges Arbejdstilsynet forud for igangsættelsen af undersøgelsen. Når Arbejdstilsynet har gennemført analysen, vil resultaterne blive forelagt for Arbejdstilsynet og derefter aftaleparterne.

Initiativ 12: Grove overtrædelser skal give højere bøder

Aftaleparterne finder, at virksomheder, som groft overtræder arbejdsmiljøloven, skal straffes hårdere. Normalbøden for almindelige overtrædelser af arbejdsmiljøloven er i dag 20.000 kr., og normalbøden for grove overtrædelser af arbejdsmiljøloven er 40.000 kr.

Aftaleparterne er enige om, at normalbøderne bevares på deres nuværende niveau, men at bødeforhøjelserne som følge af skærpene og særligt skærpene omstændigheder skal forhøjes.

Aftaleparterne er enige om, at en bøde fremover skal forhøjes med 10.000 kr. ved skærpede omstændigheder.

Aftaleparterne er enige om, at en bøde fremover skal forhøjes med 20.000 ved særligt skærpene omstændigheder.

Området for særligt skærpene omstændigheder udvides til at omfatte de tilfælde hvor:

- Der er sket skade på liv eller helbred eller opstået fare herfor for flere personer.
- Virksomheden (jur enheden) tidligere er idømt en bøde for grov/alvorlig overtrædelse af arbejdsmiljøloven, uanset om overtrædelsen ligger inden for samme forhold eller ej inden for de seneste fire år.

Aftaleparterne er enige, om at bøderne i tilfælde, hvor der er skærpene eller særligt skærpene omstændigheder, differentieres på virksomhedsstørrelse, jf. nedenstående tabel.

Differentiering af skærpede bøder

	Skærpene omstændigheder		Særligt skærpene omstændigheder	
	Nuværende	Forslag	Nuværende	Forslag
0-9 ansatte	5.000	10.000	10.000	20.000
1-34 ansatte	5.000	15.000	10.000	30.000
35-99 ansatte	5.000	17.500	10.000	35.000
100 eller flere ansatte	5.000	20.000	10.000	40.000

Fremover vil det således være den samlede forhøjede bøde, der differentieres, og ikke kun normalbøden.

Da gentagelsestilfælde, både for samme-, lignende- og forskellige forhold, bliver omfattet af den aftalte udvidelse af området for særligt skærpende omstændigheder, bortfalder den procentvise gentagelsesvirkning for gentagelsestilfælde indenfor samme eller lignende forhold, som hidtil har været gældende. Det sker for at undgå, at der både tillægges gentagelsesvirkning og særligt skærpende omstændigheder for den samme omstændighed.

Der bliver iværksat en evaluering af de ændrede bødeniveauer og udvidelsen af området for særligt skærpende omstændigheder. Denne evaluering skal sikre og efterprøve, om intentionerne for lovændringen er opfyldt i forhold til målretning, antal bøder, bødeniveau m.v.

En virksomhed kan altid få sin sag prøvet ved domstolene.

Evalueringen skal iværksættes senest 2 år efter lovændringens ikrafttræden.

Initiativet igangsættes den 1. januar 2016.

Initiativ 13: Tilsyn med virksomheder, der groft overtræder reglerne

Aftaleparterne er enige om, at virksomheder, der har fået et forbud som følge af en grov arbejdsmiljøovertrædelse, skal omfattes af et skærpet tilsyn (medmindre arbejdet fx er afsluttet). Der vil dermed ske en hurtigere opfølgning end i dag, dvs. få dage/uger efter, at den grove overtrædelse er konstateret. Dermed sikres det, at virksomheder, der ikke forebygger forsvarligt mod alvorlige arbejdsulykker, får øget opmærksomhed fra Arbejdstilsynets side allerede første gang, de begår en grov overtrædelse.

Det skærpede tilsyn gennemføres som et uanmeldt tilsyn på samme arbejdssted, hvor den grove overtrædelse blev konstateret. Desuden vil tilsynet have et bredere fokus end blot de arbejdsmiljøproblemer, der lå til grund for den grove overtrædelse.

Virksomheder, der modtager forbud fra Arbejdstilsynet i forbindelse med risikobaseret tilsyn, bliver ikke omfattet af det skærpede tilsyn, da virksomheden under det risikobaserede tilsyn netop gennemgås med et bredt fokus.

En virksomhed, der modtager et forbud eller et rådgivningspåbud, får i dag en rød smiley på Arbejdstilsynets hjemmeside. Det vil i tilknytning til den eksisterende smileyordning blive tydeliggjort på Arbejdstilsynets hjemmeside, hvilke virksomheder der er under skærpet tilsyn.

Initiativet igangsættes den 1. januar 2016. Aftaleparterne vil årligt blive orienteret om resultaterne af initiativet.

Initiativ 14: Brud på arbejdsmiljøregler skal hurtigt følges op

Aftaleparterne er enige om, at Arbejdstilsynets bødebekendtgørelse, som er grundlaget for Arbejdstilsynets udstedelse af administrative bøder, skal opdateres med de områder med fast retspraksis, der er kommet til, siden administrative bøder for arbejdsmiljøovertrædelser blev indført i 2001.

Formålet med forslaget er, at virksomhederne kan få en mere enkel og hurtig opfølgning i forhold til strafbare overtrædelser og ikke skal afvente en politisag eller domstolsbehandling.

Arbejdsmiljørådet vil blive hørt i forbindelse med ændringen af bødebekendtgørelsen.

Initiativet igangsættes den 1. oktober 2015.

Initiativ 15: Regler om samarbejde om sikkerhed og sundhed skal skærpes

For at styrke de formelle rammer for supplerende uddannelser af medlemmer af arbejdsmiljøorganisationen er aftaleparterne enige om, at bekendtgørelsen om samarbejde om sikkerhed og sundhed skal ændres. Der skal stilles krav om, at tilbuddet om supplerende uddannelse skal kunne dokumenteres over for Arbejdstilsynet, samt at arbejdsmiljøorganisationen skal bidrage til kompetenceudviklingsplanen i forbindelse med den årlige arbejdsmiljødrøftelse.

Aftaleparterne er enige om, at Arbejdstilsynet skal sætte fokus på at håndhæve disse regler, når der konstateres materielle arbejdsmiljøproblemer på en virksomhed.

Aftaleparterne er enige om, at Arbejdstilsynet skal bidrage til, at der gennemføres en informations- og vejledningsindsats ift. at udbrede kendskab til AMO-reglerne i virksomhederne.

Initiativerne igangsættes 1. januar 2016. Arbejdsmiljørådet involveres på sædvanlig vis i ændringen af bekendtgørelsen om samarbejde om sikkerhed og sundhed.

For at sikre at de nye initiativer virker efter hensigten, iværksættes der en ny undersøgelse af erfaringerne med AMO-reglerne, som skal afsluttes inden 2020.

Gennemførelse af aftalen

Initiativerne i denne aftale igangsættes på de tidspunkter, som er nævnt under de enkelte initiativer.

Aftaleparterne er enige om, at der i efteråret 2015 fremsættes lovforslag om ændring af arbejdsmiljøloven med henblik på at gennemføre de nødvendige regelændringer, så initiativerne kan træde i kraft som aftalt.

Bilag 1: Initiativer fra 2020-arbejdsmiljøstrategien, der er gennemført og nu er en del af Arbejdstilsynets drift:

2. Bagatelgrænser
3. Differentierede bødestørrelser
4. Mere dialog med virksomhederne
5. Fokus på det psykiske arbejdsmiljø
6. Mere hjælp til små virksomheder
7. Startpakker til nye virksomheder
8. Enklere rådgivningsordning
9. Ændret smileyordning
11. Dialog om sundhedsfremme
12. Fokus på unge og nyansatte
13. Fokus på udenlandske virksomheder
16. Dansk Center for Nanosikkerhed
17. Målretning af Arbejdsmiljøforskningsfondens midler
18. Måling af fremdriften i arbejdsmiljøet
19. Effektmåling af de konkrete indsatser

Følgende initiativer videreføres/erstattes af nye initiativer i denne aftale:

1. Risikobaseret tilsyn i to spor
10. Undersøgelse af erfaringerne med virksomhedernes arbejdsmiljøorganisation
14. Bedre vejledning og information om arbejdsmiljø

Følgende initiativer er afsluttet/gennemført som aftalt:

15. Samordning af forskellige myndigheders vejledning og tilsyn med virksomhederne